

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Pub. Society'n kustantamana.

Tilauhinnat Yhdysvaltoihin:
1 vuosikerta \$1.75. Puoli vuotta \$1.00

Canadaan ja Suomeen:
1 vuosikerta \$2.00. Puoli vuotta \$1.15

TOVERITAR,
Box 99, Astoria, Oregon.

Entered as second-class matter July 18, 1911, at the Postoffice at Astoria, Ore., under the Act of March 3, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
Subscription rates in the United States
One year \$1.75. Six months \$1.00

In Canada
One year \$2.00. Six months \$1.15

Toimitus:
ANNA LEPPÄNEN
Box 99, Astoria, Oregon.

Missä ovat ohranan uhrin

Noin kuukausi sitten pidättävät ohranan apurit Torniossa rouva Anna Piiraisen. Pidättyksen jälkeen ei hänestä ja hänen silityspakastaan ole saatu mitään tieteitä, vaikka omaiset ovat sitä usean kerran tiedustelleet.

"Työväen Lehti" kertoo, että elokun keskivälillä tuotiin Kajaanin pohjoisesta piiri Kuusamossa vangittu rouva Hida Iivonen, jota nähtävästi syytetään Venäjällä olosta. Elokun 23 päivänä vietin rov. Iivonen junalla etelämpään, nähtävästi Helsingin pääohraan.

HÄMEENLINNAN KURITUSHUONEelta VAPAUTUNUT.

Suomen Työmies kertoo:
Lauantaina elokun 19 pni vapautettiin Hämeenlinnan kuritushuoneesta rva Raaha Antere Helsingistä. Hän oli kärsimässä v. 1910 tuomittu "valtiopetostaan" n. 3 vuoden ajan.
Lausumme vapautuneen tervetulleeksi luokkatalustelurintamaan.

Taistelija

Kirj. V. Kujasev.
Suomennos "Toverittarelle".

Lukijalle.

Kesäkuun 20 päivänä 1918 kaatui salamurhaajan heittämin pomminuhriina venäläinen nuori lupaava vallankumoustaistelija V. Volodarski, jonka oikea nimi oli Moisei Markovitsh Goldstein. Hänen muistollensa on toveri Kujasev kirjoittanut pienen kirjasen, jonka sisällöstä on esittänyt suomennettuna Toverittaren lukijakunnan luettavaasi. — Suomen-taja.

V. Volodarski.

Neljäntoista vuoden ikäisenä poikasena hän astui vallankumouksellisten rivien. Lapsuutensa, nuoruuskäiskänsä, nuoruutensa (hänet murhattiin 20-vuotiaana) — kaikki hän uhraasi työlle ja vallankumoukselle, kieltäytyen kokonansa persoonallisesta elämästä. Vaihtoi omainsensa ja synnyin maansa vankilaan, karkotukseen, maanpakolaisuuteen. Koulunopetus puuontuu maanalaiseen vallankumoustyöhön, kouluväliköihin kirjoitetaan julistuksia, lupajat muodostuvat agitointimatkoiksi kahden ison maapurillaan kylillä, pitäjillä ja kaupungissa. Intohimoista, väsymättömiä toimintaa, kiillekeä itsensä unhoittavaa työtä.

Kuinka hän pääsi koulun.

Toveri V. Volodarski syntyi Ostropolen kauppalassa, Volynian läänissä, v. 1891. Hänen isänsä oli köyhä työläinen, ja oli hänellä paljon lapsia. Siihen määrin köyhyä oli isä, ettei tällä ollut varoja, millä kustantaisi poikansa koulun, jonka vuoksi

PÄIVÄN KYSYMYKSIÄ

Uuden Englannin kutomotyöläisten lakkotaistelu.

Uuden Englannin kutomotyöläisten lakkotaistelu, joka osittain alkoi jo tammikuussa, osittain vasta maaliskuussa, ja joka niihin saakka on kestänyt murtumattomana työläisten suuren solidaarisuuden merkinä, alkaa tällä kertaa lähetä loppuratkaisunsa. Tehdasyltö toisensa jälkeen ilmoittaa peruuttavansa tammikuussa ilmoittamansa ukaasin palkkojen alentamisesta ja työviikon pidentämisestä 54 tuntiseksi. Useat tehtaat ovatkin jo käynnissä ja toiset parhaillaan sovittolevat työläistensä kanssa työhön palaamisehdoista. Ensimmäisiä suostuvai työläistensä vaatimuksiin I wrenceen tehtaat, lukemottamala Plymouth — Patchogueen ruohomattotehdasta. Viimeisinä suostumassa lakkolaisten vaatimuksiin ovat olleet New Hamshiren tehtailijat.

Työntantajain perillentyminen ei ole ollut yhtenäistä, vaan on siinä ollut huomattavissa sämat menettelytavat työläisten taivuttamiseksi kuin oli lakkotaistelun aikaessakin. Samalla tavalla kuin tammikuussa palkan alennusta ei ilmoitettu yhtä aikaa kaikissa tehtaissa, samalla tavalla työnt. yritys keplotella saada- sen työläiset palaamaan töihin puolivälillä tyydytetyillä vaatimuksilla. Päivän uutisista olemme nimittäin saaneet lukea, kuinka yksi ja toinen tehdasyhtiö ilmoittaa suostuvansa maksamaan työläisilleen saman palkan kuin oli ennen lakon alkamista, mutta pitävät kiinni työviikon pidentämisestä 48:sta tunnista 54 tunniseksi. Nekin työnt., jotka ovat ilmoittaneet suostuvansa työläistensä vaatimuksiin, ovat yrittäneet senloa työhön palaavia, jättämällä kokonaan syrjään sellaiset työläiset, joita pitävät johtajina.

Selvääkin selvempi on, että kutomotyöläiset, jotka niin suuremmosella yksimielisyydellä ovat käyneet taisteluansa kahdeksatta eläältä, eivät tule luopumaan pienimmästäkin vaatimuksestaan, jonka puolesta taistellun ovat lähteneet, vaan että he tulevat viemään taistelun loppuun saakka.

Miellä järkyttävillä ovat olleet päivälehtien kertomukset siitä onnettomudesta, joka tapahtui Argonautin kultakaivoksella Jacksonissa, Californiassa elokun 27 päivänä, ja jonka uhriksi joutui 47 kaivostyöläistä. Kurjuutta saavat työläiset käreä raataessaan koko elämänsä, kurjuutta, suunnatonta kurjuutta kuollessaan. Siitä todistaa Argonautin tapaus, jonka uhrina lähes viisikymmentä työkykyistä miestä hautautui elävältä.

Kurjuutta, kurjuutta.

Voltonhimoinen kapitalismi ei viihdy omista laituristaan laestakaan, silloin kun se haluaa vetäjä voittoaosinkoja. Ei välttämättä Argonaut-yhtiökään rakentaa niitä varakäyttäviä, joita laki määrää. Mitäpä se viihdy kaivosten pohjalla, syvällä maan nimenissa raatavista orjista. Niitäkin on niin paljon, niin suunnattoman paljon.

Kahdeksantoista elävältä haudatuista kaivantomiestä kerrotaan olleen avioliitossa, joiden heittä jälkeä kaksikymmentäviisi orpolasta. Kaksi miehistä oli lähettänyt matkailun valmistusta Euroopan ja arveltiin niiden saapuvan juuri näinä viikkoina tihän luvuttua maahan.

Argonautin kaivantoon epätoivoisen taistelun jälkeen kuolleet raatajat haudataan kaupungin ja työtovereidensa kustannuksella — — — noin kerrovat päivälehdet. Kaivosyhtiöiden miljooneja ei niihin haatajaisiin käytetä. Silhenkin kiskotaan raatajien kikirahat kaupungille suorittamastaan veropienneistä.

Entä vaimojen vaimot ja orpolapset. Ne saavat ehkä jonkun pennin korvaukseksi menettämistään huoltajistaan, mutta saavat sen vasta o-

kenden kautta, koska orpojen arviointi luoltajansa menettämistä ja kapitalistin arviointi mitättömän työjajansa hengestä eivät lyö yhteen. Ja sillä välin kuin tämä oikeudessa ratkaistun, saavat lesket ja orvat virua kurjuudessa, jolle ei tunnua loppua tulevakaan, eikä tulekaan, sillä "korvaus" hupeace melkein olemattomiin oikeudenkäyntikuluihin.....

Valtiollinen vaino.

Nuorta puoluetamme on kohdannut isku, joka tulee raskaaksi kantaa niille epävarmoina taloudellisia aikoina. Jo entuudestaan on puolueen tarvinnut uhrata paljon varoja valtiollisten vankiensä avustamiseksi ja yhä raskaammaksi on taakamme käynyt niiden vangitsemisten vuoksi, joita viranomaiset viime elokunalla toimeenpanivat keskilaittoissa.

New Yorkissa viime vuonna vangittu naistoveri Anna Leisman ja Minnie Kalnin viruvat vielä vankilassa. Heidin oikeusjuttunsa on keskenkiräinen, joka vaatii varoja. Niitä naistovereita syytetään "rikollisten" lentolehtisten levittämisestä, joka olli- si pitänyt tapahtua viime vuonna Vapun edellä. Heidin asiansa onni- loinen kansallinen puolustuskomitea valvoaksensa, joka sen mukana on siirtynyt Worker's Partyle.

Michiganissa ja Chicagossa toimittu vangitsemiset, joissa useita puolueemme toimitsijoita joutui vangiksi, vaatii meiltä uutteraa työtä voidaksemme antaa niille tovereille sen oikeudellisen avun, mikä sinikin on mahdollinen. Suurin osa niistä tovereista istuu vielä telkien takana, toiset ovat suuria takaussummia vastaan vapautetut.

Puolue tarvitsee varoja, teikkääme kaikkenne kootaksemme niitä. Vedotkaamme nia puolueen jäseniin kuin ulkopuolisiiinkin, jotka ovat myötätuntoisia työväenluokan vapautustaisteluille.

Muista mitä olet velkaa luokellesi.

tensa kanssa, jotka hän kokosi ympärillensä jakaen heille kirjoja ja opettaen kuinka tulee elää.

Vankila ja karkoitus.

Ensimmäisen kerran toveri Volodarski joutui vankilaan v. 1908, koska sen jälkeen kun oli tullut eroitukseksi opistosta. Lyhyen ajan kulu- tina hänet vapautettiin riittävien todistusten puitteissa.

Vuonna 1911 hänet toistamiseen vangittiin. Se tapahtui sydän yöllä hänen ollessaan puoltlessi menossa Harkovetsin kylään. Hän kiiruhti talonpoikain kokoukseen. Mutta sikkilinen julistuksia oli ainoa, minkä poliisi onnistui saaliikseen saamaan, sillä nuorukainen itse pääsi pukema-

Jonkun ajan hän eläi pilleskellen keskeytymättä kuitenkin hetkeksi- käään vallankumoustyöstään. Päivä- vänsä ja vie polkansa koulun Shito- mjiiriin, jossa poika heti pääsee vi- dennelle luokalle.

Nuoren vallankumousmiehen ensi askeleet.

Koulu on päättynyt. Ollisi siirryt- tävä korkeampaan opistoon, mutta siihen ei ole varoja. Mitä tehdä nyt? Isä päättää myydä viimeiset esi- neensä ja vie polkansa koulun Shito- mjiiriin, jossa poika heti pääsee vi- dennelle luokalle.

Mutta hetkeksikään ei hän unhoita vallankumousta. Hän harjoittaa agi- tationia, värvää nusia työn tekijöitä, järjestää renkaita ja soluja. Opiske- luunsa sujun erinomaisesti, aina hän kulkee ensimmäisenä oppilaana, mutta hän ei ole "luottettava", jonka vuoksi toin, omainsena kertomuksen mukaan hän tällä ajalla työskenteli poutava- min kuin sitä ennen. Parin kolmen kuukauden kuluttua hän joutui van- giksi Ijubarin kyläsi.

Pakoyritys ei onnistunut. Seuras- si oikeusjuttu, tuomio ja karkoitus Ar- kangeliin kolmeksi vuodeksi.

Mutta Arkangelissakin Volodarski pysyi Volodarskinä. Hän työskenteli, työskenteli ja työskenteli yhä vain..... Täällä hänet taas vangitaan ja lähe- tään Meesenin, jossa hän kuvernöö- rin lapsia opettaessa, saa tilaisuuden viimeistellä omia opintojansa ja sa- malla — kuvernöörin suojelevien si- pien suojaassa — jatkaa työtänsä ja ke- hittää sitä koko laajuudelleen.

Vuonna 1913 hän joutui armahdet- tujen joukkoon, jolloin hän palasi kot- taansa. Täällä hän uudelleen ryhtyi työhön Bund-järjestön syventämiseksi ja laajentamiseksi, joka seuras- si po- hien sekä luokkaveljiensä ja sisar-

pitku Volodarski jää ulkopuolelle koulun. Kaikki hänen toverinsa pää- sivät koulun, kaikki he kävivät kou- lussa, mutta hän — joka olisi ollut kykenevin joukosta, joka palavam- min kulu kukaan muu halusi kou- luun, hän jäi ulkopuolelle.

Koska hän on köyhän miehen pol- ka. Koska hän on kapitalistien peto- maisesti riistämän työläisen polka. Mutta polka ei anna perää. Toi- sellainen oli hänen luonteensa. Itse hän kirjoitti koulun johtajalle ano- muksen, itse hän sen vei johtajalle ja saavutti tarkoitettunsa: hän pää- si koulun vapaa-oppilaaksi.

Kuinka hän joutui vallankumoukselli- seen järjestöön.

Kerran koulusta kotiin kulkiessaan hän löysi kirjan, joka oli vallanku- mouksellinen. Hän alkoi lukemaan kirjan, joka määräsi koko hänen elä- määnsä tien.

Hänestä tuli vallankumouksellinen, hän uhrai elämänsä köyhälistön va- pautukselle.

Ostropolessa oli olemassa joku maanalaisten järjestö. Koulujässä olevan nuorukaisen oli sen etsikely- vaikeata, ja sitäkin vaikeampi oli siihen, "jäseneksi" kirjoittautuminen.

Mutta neljäntoistavuotinen polka on luonneikas, tarkokas, neljän- toistavuotiaalla poikasella on tulta sielussansa. Luettu kirjanen tekee työtänsä hänessä ja hän saavutti täl- läkin kerralla haluamansa. Hän pää- see jäseneksi.

Hän kertoi löytönsä tarinan, lii- kuttavasti kuvaillen "kuinka löyti- määnsä kirjanen hänet unedestisynt- ti, vanho omistavansa koko elämä- nsä vallankumoukselle, pyytää millais- ta talansa tehtävää. Ja hän saa teh- tävänsä, hänet otetaan vastaan järjes- tön.

Tästä hetkestä saakka hän **ainai- seksi** unhoitti persoonallisen elämän. Hänen persoonalliseksi elämäksensä muodostui Pikku Bundin ((Juutalain- nen maanalaisten järjestö) ja myö- hemmin Ukrainan sosialidemokraat- tisen puolueen elämä.

Nuoren vallankumousmiehen ensi askeleet.

Koulu on päättynyt. Ollisi siirryt- tävä korkeampaan opistoon, mutta siihen ei ole varoja. Mitä tehdä nyt?

Isä päättää myydä viimeiset esi- neensä ja vie polkansa koulun Shito- mjiiriin, jossa poika heti pääsee vi- dennelle luokalle.

Mutta hetkeksikään ei hän unhoita vallankumousta. Hän harjoittaa agi- tationia, värvää nusia työn tekijöitä, järjestää renkaita ja soluja. Opiske- luunsa sujun erinomaisesti, aina hän kulkee ensimmäisenä oppilaana, mutta hän ei ole "luottettava", jonka vuoksi toin, omainsena kertomuksen mukaan hän tällä ajalla työskenteli poutava- min kuin sitä ennen. Parin kolmen kuukauden kuluttua hän joutui van- giksi Ijubarin kyläsi.

Nuoren vallankumousmiehen ensi askeleet.

Koulu on päättynyt. Ollisi siirryt- tävä korkeampaan opistoon, mutta siihen ei ole varoja. Mitä tehdä nyt?

Isä päättää myydä viimeiset esi- neensä ja vie polkansa koulun Shito- mjiiriin, jossa poika heti pääsee vi- dennelle luokalle.

Mutta hetkeksikään ei hän unhoita vallankumousta. Hän harjoittaa agi- tationia, värvää nusia työn tekijöitä, järjestää renkaita ja soluja. Opiske- luunsa sujun erinomaisesti, aina hän kulkee ensimmäisenä oppilaana, mutta hän ei ole "luottettava", jonka vuoksi toin, omainsena kertomuksen mukaan hän tällä ajalla työskenteli poutava- min kuin sitä ennen. Parin kolmen kuukauden kuluttua hän joutui van- giksi Ijubarin kyläsi.

Pakoyritys ei onnistunut. Seuras- si oikeusjuttu, tuomio ja karkoitus Ar- kangeliin kolmeksi vuodeksi.

Mutta Arkangelissakin Volodarski pysyi Volodarskinä. Hän työskenteli, työskenteli ja työskenteli yhä vain..... Täällä hänet taas vangitaan ja lähe- tään Meesenin, jossa hän kuvernöö- rin lapsia opettaessa, saa tilaisuuden viimeistellä omia opintojansa ja sa- malla — kuvernöörin suojelevien si- pien suojaassa — jatkaa työtänsä ja ke- hittää sitä koko laajuudelleen.